

ВСТУП

Розвиток підприємства в умовах глобальної конкуренції та інтеграції міжнародних ринків безпосередньо залежить від якості управлінських рішень, що приймаються в процесі управлінської діяльності. Ефективне прийняття рішень потребує методологічної, інформаційної та програмної підтримки, яка забезпечує обґрунтованість і своєчасність управлінських дій. Важливу роль у цьому процесі відіграють системи підтримки прийняття рішень (СППР).

СППР призначені для підтримки багатокритеріальних рішень у складному інформаційному середовищі міжнародного бізнесу. Багатокритеріальність означає, що оцінювання результатів управлінських рішень відбувається за сукупністю економічних, фінансових, соціальних та організаційних показників, які взаємопов'язані між собою. Інформаційна складність полягає у необхідності обробки великих обсягів даних, що охоплюють різні країни, ринки, валюти, ризики та правові системи, що без сучасних цифрових технологій практично неможливо.

У межах навчальної дисципліни "Системи прийняття рішень в міжнародному бізнесі" пропонується використовувати програмні засоби: MS Project, GantPro, LibraOffice, як інструменти підтримки управлінських рішень у сфері міжнародної економічної діяльності.

Застосування СППР дозволяє підвищити ефективність управління міжнародними проектами, оптимізувати розподіл ресурсів, покращити контроль за виконанням завдань, знизити рівень ризиків і підвищити конкурентоспроможність підприємства на глобальному ринку. Наявність ефективно функціонуючої системи прийняття рішень надає стратегічні переваги перед конкурентами та сприяє впровадженню інноваційних підходів до вирішення як типових, так і нестандартних управлінських завдань.

Метою навчальної дисципліни "Системи прийняття рішень в міжнародному бізнесі" є формування у майбутніх фахівців-міжнародників теоретичних знань і практичних навичок у сфері прийняття управлінських рішень, побудови та реалізації міжнародних проектів, планування їхніх етапів, оцінювання вартості, управління ризиками та ресурсами, а також аналізу результативності реалізації проектів у глобальному бізнес-середовищі.

Завданнями дисципліни є набуття здобувачами теоретичних і практичних знань щодо принципів, методів і технологій підтримки прийняття управлінських рішень у міжнародному бізнесі; засвоєння сучасних підходів до формування інформаційних систем управління; оволодіння навичками аналізу ризиків, ефективного управління проектами та прийняття рішень в умовах невизначеності.

Предметом навчальної дисципліни є інформаційні технології, методи та програмні засоби обробки даних, що використовуються для підтримки процесу прийняття управлінських рішень у сфері міжнародної економічної діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес створення та функціонування аналітичних інформаційних систем, заснованих на сучасних технологіях

обробки даних, базах і сховищах даних, які забезпечують прийняття ефективних рішень у міжнародному бізнесі.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH2	ЗК1
PH4	СК6
PH7	СК1
PH8	СК6
PH9	СК7
PH10	СК3.
PH11	ЗК1, ЗК3, СК6, СК7, СК8
PH12	ЗК3, ЗК5, СК7, СК13
PH13	ЗК7, СК10, СК13
PH15	СК6
PH16	СК1, СК13

де, PH2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

PH4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

PH7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

PH8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

PH9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

PH10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

PH11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики

PH13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

PH15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

PH16. Обґрунтовувати вибір найбільш ефективних управлінських рішень та бізнес-стратегій розвитку міжнародної економічної діяльності.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК13. Створювати аналітичну систему щодо оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства та ступеня його адаптації до змін зовнішнього середовища.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи систем прийняття рішень та планування проєктів

Тема 1. Системи підтримки прийняття рішень у міжнародному бізнесі

1.1. Огляд сучасних інформаційних систем, що забезпечують управління ІТ-проєктами.

Базові і основні функціональні можливості інформаційних систем, що забезпечують управління ІТ-проєктами.

1.2. Організаційні структури управління проєктами.

Види та характеристики організаційних структур управління проєктами. Функціональна організація. Матрична організація. Переваги проєктноорієнтованої організації управління. Способи переходу до проєктноорієнтованої форми організації.

Тема 2. Проєктне планування та основи MS Project

2.1. Основи проєктного планування.

Поняття, цілі та принципи планування проєктів. Етапи процесу планування: визначення цілей, формування структури робіт (WBS), оцінка тривалості, ресурсів і вартості. Методи та інструменти календарного планування. Критичний шлях (CPM) і метод PERT. Планування ресурсів, бюджету та ризиків.

2.2. Використання програмних засобів для планування проєктів.

Огляд сучасних програмних інструментів для управління проєктами: MS Project, Primavera, Jira, Asana, Trello. Порівняння можливостей і сфер застосування.

2.3. Основи роботи з MS Project.

Призначення та інтерфейс MS Project. Створення нового проєкту: налаштування календаря, введення завдань, формування ієрархії робіт. Призначення ресурсів і визначення залежностей між завданнями. Автоматичне розрахування тривалості, критичного шляху та дати завершення проєкту.

2.4. Контроль і коригування плану в MS Project.

Моніторинг виконання завдань, оновлення статусу, аналіз відхилень від плану. Використання діаграм Ганта, таблиць і звітів. Формування підсумкових звітів щодо виконання проєкту.

Тема 3. Створення завдань та структуризація проєкту

3.1. Поняття структури проєкту та робочої ієрархії (WBS).

Сутність та призначення ієрархічної структури робіт (Work Breakdown Structure). Принципи побудови WBS. Рівні деталізації завдань і підзавдань. Методи декомпозиції робіт. Визначення результатів (deliverables) і контрольних точок (milestones).

3.2. Формування та опис завдань проєкту.

Поняття завдання, параметри завдань (тривалість, обсяг робіт, виконавці, ресурси, залежності). Критерії якості формування завдань. Кодування та найменування елементів структури проєкту. Використання шаблонів завдань.

3.3. Створення структури проєкту в MS Project.

Практичні аспекти створення WBS у середовищі MS Project. Додавання, групування та зв'язування завдань. Встановлення логічних зв'язків між завданнями (Finish-to-Start, Start-to-Start тощо). Формування календарного плану та ієрархії робіт.

3.4. Візуалізація та перевірка структури проєкту.

Робота з діаграмою Ганта, оглядом завдань і підзавдань. Використання режимів перегляду для аналізу структури. Перевірка цілісності WBS, узгодження завдань і строків.

Тема 4. Призначення ресурсів і планування навантаження

4.1. Основні процеси в управлінні проєктами.

Процеси ініціалізації, планування, виконання, контролю та закриття проєкту. Взаємозв'язки процесів.

4.2. Планування вартості проєкту.

Вхідні дані для оцінки вартості ресурсів. Методи та засоби оцінки вартості. Результати оцінки вартості. Визначення вимог до обладнання та матеріальних ресурсів.

Змістовий модуль 2. Аналітика, оптимізація та контроль проєктів

Тема 5. Моніторинг виконання проєкту.

5.1. Забезпечення та контроль якості проєкту.

Аналіз проєкту. Оцінювання зразка. Альтернативний розрахунок. Порівняння з аналогами. Інспекції. Графіки контролю. Діаграми Парето.

5.2. Статистичне моделювання.

Аналіз тенденцій. Поліпшення якості. Переробка. Корируючі дії.

5.3. Автоматизація процесів бізнес-планування і стратегічної оцінки бізнесу на підприємствах.

Управління процесом виконання проєкту. Моніторинг і контроль проєкту. Визначення відхилень від плану проєкту.

Тема 6. Аналіз ризиків та сценарне моделювання

6.1. Поняття та загальні принципи аналізу ризиків.

Загальні принципи аналізу ризиків. Оцінка ймовірності ризикової події. Методи визначення рівня ризику. Методи зниження рівня ризику. Розробка плану управління ризиком.

6.2. Оцінка вартості проєкту.

Організаційні структури управління проєктами. Види та характеристики організаційних структур управління проєктами. Функціональна організація. Матрична організація.

6.3. Переваги проєктноорієнтованої організації управління.

Способи переходу до проєктноорієнтованої форми організації.

Тема 7. Формування звітів та аналітика проєкту

7.1. Сутність та призначення звітності у проєктному менеджменті.

Роль звітів у контролі виконання проєкту. Основні види звітів: оперативні, аналітичні, підсумкові. Показники ефективності (KPI) у проєктному аналізі. Вимоги до звітності: точність, актуальність, зрозумілість, візуальна наочність.

7.2. Аналітика даних у процесі управління проєктом.

Поняття аналітики проєкту. Методи збору та аналізу інформації про хід виконання робіт, використання ресурсів і дотримання бюджету. Виявлення відхилень, прогнозування ризиків і тенденцій.

7.3. Формування звітів у MS Project.

Види стандартних звітів у MS Project: звіти про завдання, ресурси, витрати, прогрес виконання. Налаштування параметрів відображення даних. Використання діаграм Ганта, таблиць і графіків для візуалізації результатів.

7.4. Створення власних аналітичних звітів.

Побудова користувацьких звітів у MS Project: вибір полів, фільтрів, групування та форматування даних. Експорт звітів до інших форматів (Excel, PDF). Використання зовнішніх інструментів аналітики (Power BI, Excel PivotTables) для розширеного аналізу.

7.5. Інтерпретація звітів і прийняття управлінських рішень.

Оцінка стану проєкту на основі даних звітів. Виявлення проблемних ділянок, визначення коригувальних дій. Підготовка підсумкових презентацій для керівництва або замовника.

Тема 8. Прийняття рішень та оптимізація процесів у міжнародних проєктах

8.1. Існуючі стандарти розробки проєктів. Стандарти управління розробкою програмного забезпечення (COBIT, MOF, MSF, ITIL, PMBOK, ISO 12207, ISO 15504, ISO 9001).

8.2. Зв'язок управління проєктом зі знаннями програмної інженерії Guide to the Software Engineering Body of Knowledge (SWEBOK), IEEE 2004.

Перелік лабораторних занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік лабораторних занять

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1, 2. Завдання 1. Принципи планування проєкту. Структурне планування	Розробка структурного плану проєкту. Техніка і методи планування послідовності дій проєкту
Тема 3, 4. Завдання 2. Робота з ресурсами	Планування персоналу. Планування реалізації проєкту у часі. Планування витрат проєкту
Тема 5, 6. Завдання 3. Планування бюджету проєкту. Аналіз ризиків	Визначення черговості та напрямів використання ресурсів проєкту (робочої сили і матеріалів)
Тема 7. Завдання 4. Відстеження проєкту	Метод критичного шляху (Critical Path Method - CPM)
Тема 8. Завдання 5. Створення та підготовка звітів	Формування звітів

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1-8	Вивчення лекційного матеріалу
Тема 1-8	Підготовка до лабораторних робіт
Тема 1-8	Виконання індивідуальних завдань

Кількість годин лекційних, лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

- словесні (лекції, теми 1-8), елементи проблемних лекції (теми 1-8);
- наочні (демонстрації за темами 1-8);
- практичні (лабораторні заняття за темами 1-8).

В умовах змішаної форми навчання подання лекційного матеріалу та/або проведення лабораторних занять та групових та індивідуальних консультацій відбувається з використанням платформи Zoom, в умовах звичайної аудиторної форми заняття проводяться очно, в аудиторіях та комп'ютерних залах.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах диференційованого заліку або заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: захист лабораторних робіт (30 балів), тести (40 балів), домашні завдання (30 балів).

Семестровий контроль: Залік

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Системи і методи підтримки прийняття рішень [Текст] : підручник / [уклад.: П. І. Бідюк, О. Л. Тимощук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевнюк] ; Електронне мережне навчальне видання; КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48418/1/Systemy_i_metody_pidtrymky_pryin_iattia_rishen.pdf

2. Гришина В. В. Інформаційно-комунікаційні бар'єри системи управління / В. В. Гришина, К. Є. Бабенко // Причорноморські економічні студії. – Одеса, 2020. - Вип. 50. - С.184–189. Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23663>

Додаткова

3. Ivanusa A. "Project of forming "culture and safety" of the airport" // MATEC Web of Conferences, V. 247, 00045 (2018)

4. Селезньова Г. О. Ефективність системи управління підприємством [Електронний ресурс] / Г. О. Селезньова, І. Я. Іпполітова // Інфраструктура ринку. – 2020. – Вип. 39. – С. 238-244. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22851>

5. Селезньова Г. О. Оцінювання ефективності системи управління підприємством [Електронний ресурс] / Г. О. Селезньова, І. Я. Іпполітова // Ефективна економіка. – 2020. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22854>

Інформаційні ресурси

6. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5437>